

**CROSSBORDER JURISTS
ASSOCIATION**

**SINIR AŐAN HUKUKŐULAR
DERNEĞİ**

www.crossborderjurists.org

AYHAN DEMİR'İN İŞKENCE MAĞDURURİYETİNE DAİR TESPİT-DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELERİMİZ

Ayhan Demir, 1976 doğumlu bir Türkiye vatandaőıdır.

Demir'in sosyal medyaya yansıyan sözlü açıklamaları ve yazılı paylaşımlarında, hakkında başlatılan bir soruőtırma kapsamında 2016 yılı Ekim ayında gözaltında tutulduğu süre içerisinde iőkenceye maruz kaldığına dair anlatım ve bilgilere yer verdiği anlaşılmaktadır.

Kamuoyu ile paylaşılan bilgiler sonrasında konu, Derneğimiz tarafından yakinen takibe alınmıő ve insan hakları hukuku çerçevesinde neler yapılabileceği konusunda uzmanlarımız tarafından incelenmeye başlanmıőtır.

Tecrübeler göstermiőtir ki, işkence, kötü muamele ve benzeri insanlık dışı fiillerin failleri esas güçlerini mağdurların sessizlik ve çaresizliğinden almaktadır. Hak arama özgürlüğünün tamamen yöneticilerin keyfine bırakıldığı ve yargının siyasi iktidarın bir aparatına dönüőtüđu günümüz Türkiye'sinde mağdurların Őikâyetlerini yüksek sesle dile getirmesi ve etkin bir hak arayıőı içerisinde girmesinin kendisi ve yakın çevresi için ne denli ağır bir risk oluőturduđunun da farkındayız. Ağır fiziki ve ruhi travmalarına rağmen, mağdurun yapılan muamelelere karőı yüksek sesle itiraz edebilmesini bu nedenle çok önemsemiğimizi belirtmek isteriz.

Diğer yandan bu itirazın, Ayhan Demir'in hukuk mücadelesinde başarılı olacağının en ciddi habercisi olduğunu not etmek istiyoruz. Zira, insanlığını unutan faillerin zihin dünyasını iőgal eden karanlıktan daha güçlü olan Őeyin insanın ayrılmaz parçası olan insanlık onuru olduğu tartışmasıdır.

Sağlıklı olarak gözaltına alınan Ayhan Demir'in, tutuklanarak konulduğu cezaevinden yüzde 87 engelli olarak salıverildiği adli raporlardan alenen anlaşılmaktadır. AIHM, Selmouni-Fransa davasında; alıkonulan bir kiőinin, özgürlüğünden yoksun tutulmaya başlandığı anda sağlıklı durumda olup da salıverildiğinde yara bere izleri taőıması halinde, bunun işkenceyi yasaklayan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. maddesinin ihlali için karine teőkil edeceğini

açıkça vurgulamış ve aksinin ispatını devlete yüklemiştir. Medyaya yansıyan ve Derneğimizin doğrudan ulaştığı veriler ışığında şikâyetçinin işkence suçunun mağduru olduğunu ortaya koyan aksi iddia edilemeyecek kanıtlar bulunmaktadır.

Devletin sorumluluğu sadece işkenceyi önlemek değildir. Çok daha önemli diğer bir yükümlülüğü, işkence faillerinin tespiti ve cezalandırılmalarını sağlayıcı yeterlilikte etkin bir soruşturma yapılmasını sağlamaktır.

İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin Kılavuz (kamuoyunda bilinen adıyla İstanbul Protokolü) bu yükümlülüğün ne şekilde yerine getirileceğine dair kurallar içermektedir. Bu Protokol Türkiye tarafından da kabul edilmiştir.

Ne yazık ki Ayhan Demir'in uğradığı haksızlığın aydınlatılması sürecinde Savcı, Hâkim ve Hekimlerin pek çok kural ihlalinde bulunduğu görülmüştür. Bu bağlamda;

- Konunun derhal soruşturulmaması,
- Soruşturmacıların yetkin olmaması, ya da etkin soruşturma yapmaktan uzak durmaları,
- İşkence mağdurunun ve ailesinin güvenliğinin sağlanmaması,
- Mağdurun her türlü bilgiye ulaşmasının engellenmesi,
- Gözaltında iken bağımsız ve ayrıntılı bir doktor muayenesinden geçirilmesinin sağlanmaması ve buna bağlı tıbbi raporların gizliliğinin temin edilmemesi,
- Hekim ile görüşme koşullarının elverişsiz olması, hekim tarafından yapılan muayene sırasında polis veya cezaevinde görevli memurlardan bir veya bir kaçının hazır bulunması,
- Mağdurun öyküsünün detaylı olarak adli raporlara, soruşturma ve kovuşturma belgelerine yansıtılmaması,
- Yaraların nasıl oluştuğuna dair hastanın ifadesi ile bu ifadenin yara bulgularıyla tutarlı olup olmadığına ilişkin hekim görüşüne yer verilmemesi,

İlk bakışta tespit edilen eksikliklerdir.

Ayhan Demir ve avukatları tarafından konunun soruşturulması için savcılığa suç duyurusunda buldukları paylaşılan haberlerden anlaşılmaktadır.

Savcılık yetkililerinin yapması gereken yukarıda değindiğimiz eksiklikleri vakit geçirmeden tamamlamaya çalışmaktır. Olayın üzerinden geçen zamanın, işkence fiilinin varlığını, kapsamını ve faillerini tespit etmede zorluk oluşturacağı açıktır. Bu durumda, olayı ilk kez öğrenen veya öğrenmek durumunda kalan kamu görevlilerinin kimler olduğunun tespit edilerek, soruşturmayı geciktirmeleri ve delilleri toplamakta ihmallerinin olup olmadığı tespit edilmeli ve ulaşılan bilgiler kamuoyuyla paylaşılmalıdır.

Bu eksikliklere rağmen devam eden süreçte, yetkililerin yükümlülüklerine uygun davranarak, işkence faillerini cesaretlendirmeye devam etmemeleri gerektiğini hatırlatmak istiyoruz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.